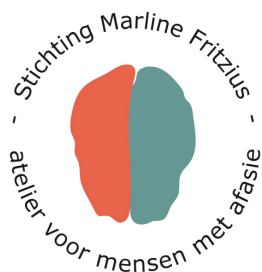

Inhoudelijk Jaarverslag Stichting Marline Fritzius - 2020

Stichting Marline Fritzius

Stichting Marline Fritzius stelt zich ten doel om mensen met afasie de kans te geven zich beeldend te kunnen uiten onder begeleiding van professionele kunstenaars. Voor meer informatie verwijzen we u graag terug naar onze website:

www.stichtingmarlinefritzius.nl

Coronajaar 2020

Nog nietsvermoedend luidden we het nieuwe jaar in met onze inmiddels traditionele nieuwjaarsborrel, waar verschillende mensen extra in het zonnetje werden gezet. De Marline Fritzius Vrijwilligers Bokaal is aan Wies overgedragen, voor haar jarenlange flexibele en fijne inzet in de invalploeg.

In februari ging de stichting op zoek naar een vaste freelance communicatiemedewerker. Uit de hoos van reacties kwam Michael Minneboo bovendien en kon er eindelijk gedegen werk verzet worden om de nieuwe site af en online te krijgen.

Voor het 40-jarige jubileum van logopediste Ellen Meier in READE troffen we voorbereidingen voor een expositie met 70 werken van onze deelnemers, die op locatie Overtoom in april zou openen. Die expositie ging niet door toen ook Nederland werd overvallen door het ontwrichtende coronavirus. Wat een gebruikelijk jaar moest worden werd een jaar van eenzaamheid, angst en moeilijke keuzes. Maar ook een jaar dat mooie dingen teweegbracht: schonere lucht, mensen die rust vonden of hun burens leerden kennen en een Amsterdam zonder toeristen, net als Venetië. We genoten in onze geliefde stad van de unieke stilte in het centrum.

Stichting Marline Fritzius wenst je een gelukkig 2020

De nieuwjaarskaart met werk van de deelnemers uit Amsterdam is een jaarlijkse traditie van de stichting. Met dank aan Martje.

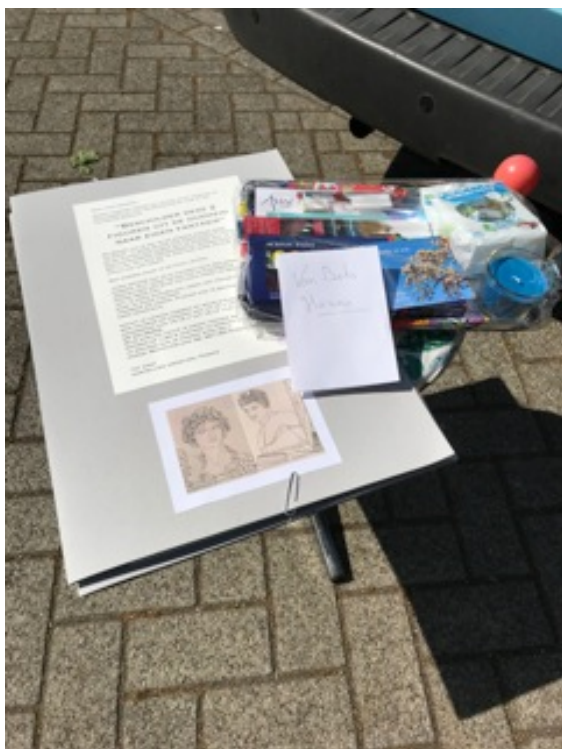
Afasie-ateliers door het land, inclusief ons eigen Atelier Marline Fritzius, sloten hun deuren tijdens twee lockdowns. Vanuit Amsterdam hielden we contact met de andere ateliers die dankzij een donatie van de stichting kunnen schilderen en boetseren. Omdat het hebben van afasie mensen al vaak isoleert, stimuleerde de stichting alle begeleidende kunstenaars om zo goed mogelijk contact te houden met hun deelnemers met afasie. Ons doel werd toen tijdelijk: ervoor zorgen dat we onze deelnemers én elkaar niet vergeten, en de creativiteit levendig houden.

Er ontstonden online zoomsessies voor wie dat mogelijk en wenselijk was. Heel veel pakketten zijn er rond gebracht met materialen om thuis te kunnen schilderen. Er is gebeld en gebeeld, geappt en langs deuren gegaan om op afstand een kletspraatje te maken. In het bijzonder gingen ieders gedachten uit naar de deelnemers die in verpleeghuizen wonen, nu afgeschermd van iedere vorm van bezoek. We brachten een bloemetje of pakketjes met blanco kaarten die beschilderd en naar elkaar gestuurd konden worden.

In Eindhoven gaf begeleidend kunstenaar Tonnie Vos iedereen eenzelfde thuisopdracht waardoor er uiteindelijk in covidtijd tóch nog een fysieke expositie plaatsvond in verpleeghuis de Dommelhof.

Leo bekijkt zijn eigen werk in de expositie van de thuisopdracht.

Een van de schilderpakketjes die Tonnie Vos aanbood aan de deelnemers in Eindhoven. De kunstenaar bood mensen op afstand een schilderpakket aan, op een krukje zodat men het er zonder bukken kon aftillen. Onder een collage van Tonnie die bij de mensen thuis langsgaat:

Een zoombijeenkomst gegeven door begeleidend kunstenaar Martje. Iedereen houdt tegelijkertijd het gemaakte werk voor de camera!

Improviseren tijdens Corona

Op basis van het beleid voor reguliere dagbesteding vanuit de overheid en gemeenten, zijn de ateliers die aan de coronamaatregelen konden voldoen, weer van start gegaan zodra dat mogelijk was. In kleine groepjes zodat er voldoende afstand gehouden kon worden.

In Groningen is men door gebrek aan meer ruimte in het landelijk gelegen buurthuis in het dorpje Lettelbert gaan schilderen, waar wel afstand kon worden gehouden. In Amsterdam plaatsten we plasticschermen op de werktafel in het atelier.

Een schildersessie in ons atelier in Amsterdam. Een kleine groep zodat mensen genoeg afstand kunnen houden en met plasticschermen op tafel.

Na de eerste lange lockdown bleken enkele deelnemers met afasie onder andere in hun taalgebruik achteruit te zijn gegaan. Dat kwam door de eenzaamheid en het niet oefenen met de taal. Juist voor deze deelnemers zijn we, zodra dat verantwoord was, weer opgestart.

Afasie-ateliers in Nederland

Zoals hierboven beschreven, draaiden in 2020 op verschillende plekken (16 in totaal) in Nederland, mede dankzij de Stichting Marline Fritzius, de kunstzinnige ateliers voor mensen met afasie, zo goed en zo kwaad als dat kon. Het aantal dagdelen waarop groepen deelnemers elke week per locatie schilderden of boetseerden was weer licht toegenomen.

Er zijn schilder/boetseer-ateliers in: Almere, Amsterdam, Apeldoorn, Capelle aan den IJssel, Eindhoven, Groningen, Haarlem, Hoogeveen, Hoorn, Maassluis, Middenbeemster, Oud-Beijerland, Sittard, Spijkenisse, Utrecht en Tilburg. Deze afasie-ateliers kunnen in samenwerking met de Stichting Marline Fritzius

bestaan. Elk atelier wordt opgezet door plaatselijke afasiecentra of individuele kunstenaars. De kunstenaars die de deelnemers begeleiden, worden van buitenaf aangetrokken en werken op zelfstandige basis. Zij zijn geen creatief therapeuten, komen niet uit de zorg en hebben doorgaans geen ervaring met afasie. Het kunstenaarschap is hun kernactiviteit en vanuit dat uitgangspunt geven zij de liefde voor hun vak door aan de deelnemers. Deze opzet zorgt voor een plezierige en inspirerende werkwijze in de afasie-ateliers waar steeds meer mensen met afasie wekelijks terecht kunnen. Zo'n 250 afatici in Nederland krijgen dankzij het idee van Marline en haar nalatenschap, de gelegenheid om te schilderen en boetsen in apart hiervoor bestemde afasie-ateliers.

Atelier Marline Fritzius in Amsterdam

Het atelier in Amsterdam, dat is gevestigd in het voormalige atelier van Marline, is het eigen afasie-atelier van de Stichting Marline Fritzius. Het was, buiten de twee lockdowns, tien dagdelen open. Juist omdat mensen met afasie soms minder of niet goed in de gelegenheid zijn met vakantie te gaan, is Atelier Marline Fritzius normaal gesproken 51 weken per jaar open.

De bijeenkomsten werden in 2020 begeleid door vier verschillende kunstenaars. In totaal begeleidden deze kunstenaars elke week in 2020 zo'n 50 afatici. We lieten max 5 personen per dagdeel toe door de 1.5 meter maatregel. Elke kunstenaar heeft haar/zijn eigen specialiteit, waardoor voor elke deelnemer een passende plek in een groep kan worden gevonden. Er wordt veel geschilderd, maar ook wordt er geboetseerd en worden er mozaïeken en linoleumsneden gemaakt.

In dit vreemde coronajaar hebben we geen nieuwe deelnemers kunnen ontvangen aan onze sfeervolle Brouwersgracht, maar wel hebben we door verschillende omstandigheden van een aantal deelnemers afscheid moeten nemen. In Amsterdam memoreren wij onze geliefde en trouwe Hans

Bergshoeff, die na een turbulent ziekbed aan de Covid-19 overleed. Ook namen we in Amsterdam afscheid van een deelnemer die liever niet met naam genoemd zou worden. Meer dan 10 jaar kwam meneer S. naar ons atelier. Eerder schonk S. ons een tekenladekast die we met veel plezier dagelijks gebruiken. Wat missen we deze beide heren!

Het team in Amsterdam bestaat naast de vier freelance kunstenaars uit een groep van inmiddels 25 toegewijde vrijwilligers en een coördinator. Sinds februari 2020 is er een communicatiemedewerker aangetrokken voor enkele uren per week.

Zoals hierboven al is beschreven, hebben we tijdens de lockdowns veel tijd besteed aan contact houden met iedereen. Ook is er opgeruimd, schoongemaakt en weggegooid. Eindelijk hebben we een prachtige mooie nieuwe boekenkast gerealiseerd, zijn er geluidswerende platen opgehangen en hebben we onze houten vloer opgeknapt. Allemaal grote en kleine klussen waar nu tijd voor was. In opgesplitste clubjes borrelden we met de vrijwilligers buiten voor het atelier, want het zoomen vonden we een slap alternatief.

<https://youtu.be/gViUOMSXjIA>

In deze video is te zien dat het kastje van Marline met kleine spulletjes voor het eerst sinds 10 jaar is opengemaakt. Al haar souvenirpjes kregen een behoedzame wasbeurt.

Communicatiemedewerker

Voor het eerst nam de stichting een speciale communicatiemedewerker in de arm. Michael Minneboo zorgt er niet alleen voor dat de mooie nieuwe website gevuld raakt met foto's van kunstwerken van mensen met afasie, ook plaats hij actief berichten op sociale media en maakt video's over activiteiten van de stichting. Onze fans worden op Facebook drie à vier keer per week opgevrolijkt door een mooi kunstwerk, een filmpje of een nieuwsbericht over de stichting of over afasie. Michael is een Instagram-account voor de stichting gestart waar vooral kunstwerken van deelnemers worden getoond, met af en toe een video.

De video's en berichten hebben als doel de bekendheid van de stichting te vergroten. Zo hopen we dat nieuwe deelnemers met afasie zich zullen aanmelden bij een van de ateliers. Op het moment van schrijven heeft ons Instagram-account 94 volgers.

Onze Facebook-pagina heeft 314 vind-ik-leuks oftewel volgers. In 2020 zijn de berichten op onze pagina door 5.318 mensen gezien. Dat is een groei van 431,3% procent ten opzichte van de periode ervoor. Leuk om te melden is dat onze post over Marline Fritzius, over wie ze was en waar ze voor stond, de meeste lezers trok in 2020. Het bericht bereikte 864 mensen, scoorde 56 vind-ik-leuks en werd maar liefst twaalf keer gedeeld. Dit bericht postten we in de Week van de Afasie.

Nieuwe website Stichting Marline Fritzius

In 2019 is er een begin gemaakt met het realiseren van een nieuwe website. Na onderzoek onder deelnemers, vrijwilligers en coördinatoren, werd duidelijk dat de nieuwe site een landelijk karakter moest krijgen. We wilden dat iedereen met afasie in Nederland via de site kan zien of er een afasie-atelier bij haar/hem in de buurt is. Een ander zeer belangrijk doel is dat de site dient als platform voor het werk van alle deelnemers van de afasie-ateliers. De website is dus een constante online expositieruimte. Het is belangrijk dat mensen met afasie op die manier hun werk gepubliceerd zien.

Daarnaast bevat onze website informatie over de stichting, over hoe men zelf een afasie-atelier kan beginnen en het laatste nieuws over onze activiteiten. Door technische en logistieke zaken is de site pas in 2020 volop in gebruik genomen en we zijn trots op het resultaat.

<https://youtu.be/Ka-yPDMjwq8>

In deze video is te zien hoe bezoekers van de site de ateliers en specifieke kunstenaars op de site kunnen vinden.

Zo blijven we actief de stichting onder de aandacht brengen met de wens dat velen met afasie de gelegenheid krijgen om te komen schilderen of boetseren.

Nieuwe serie postkaarten deelnemers Amsterdam

Van een achttal kunstwerken hebben we even zoveel postkaarten laten maken. Op iedere kaart staat een kunstwerk van een van de deelnemers uit ons atelier in Amsterdam. Op deze video worden de kaarten getoond:

<https://youtu.be/yPi840H3cho>

Video's van de stichting worden gepubliceerd op Facebook, Instagram, YouTube en onze site, om zo het potentieel aantal kijkers zo groot mogelijk te maken.

Artikeltjes in de media

In 2020 is er een mooi artikel verschenen in de Jordaankrant over Atelier Marline Fritzius van de hand van Anke Manschot. Het artikel staat op onze site gepubliceerd in de sectie In de media. Daar staat ook een selectie van andere artikelen die in de loop der jaren over de stichting geschreven zijn.

<https://www.stichtingmarlinefritzius.nl/in-de-media/>

Stichting Marline Fritzius

De kunstzinnige talenten van mensen met afasie

Aan de Brouwersgracht bevindt zich het voormalige atelier van beeldend kunstenaar Marline Fritzius. Hier kunnen mensen met afasie kosteloos komen tekenen, schilderen en boetseren.

DOOR ANKE MANSCHOT

De flamboyante en eigenzinnige beeldend kunstenaar en filmactrice Marline Fritzius (1936-2006) leed sinds een operatie op haar veertigste aan afasie. Communiceren via taal werd een struikelblok. Na enkele donkere jaren pakte Marline het tekenen en schilderen weer op. Het zich uiten via beeldtaal bleek helend en gaf haar leven een nieuw elan. Succesvolle exposities volgden, zo blijkt uit het boek *Uit je woorden. Leven en werk van Marline Fritzius*. Na haar overlijden liet ze haar atelier en woonhuis aan de Brouwersgracht, evenals haar kunstwerken en geld, na aan de door haarzelf opgerichte Stichting Marline Fritzius. Het doel van

deze stichting: mensen met afasie de kans geven zich beeldend te uiten.

Er vinden elke week negen creatieve sessies plaats in het voormalige atelier van Marline Fritzius. Elke bijeenkomst wordt begeleid door een professionele kunstenaar. "Het is belangrijk dat mensen met afasie zich blijven uiten. Hun beeldend vermogen is nog intact", vertelt coördinator Hanna Velthoen (56). Diverse cursisten ontdekken hier hun creatieve talenten. Voor sommigen wordt het tekenen, schilderen en/of boetseren zelfs een nieuwe passie. "Dat geldt ook voor een man die regisseur was. Zijn schilderijen zijn in de OBA tentoongesteld." Een gepensioneerde kapster heeft hier vanaf haar

85-ste beelden gemaakt, tot aan haar dood vier jaar later. "Haar zoon schonk na haar overlijden 3500 euro aan onze stichting, omdat zijn moeder het hier zo naar haar zin heeft gehad".

We nemen een kijkje in het atelier. Vanwege de coronacrisis zijn er nu geen zes of zeven deelnemers per dag, maar hooguit vier. In de hal staan twee scootmobielen. Drie vrouwelijke cursisten zijn onder begeleiding van kunstenaar Mickey Philips (34) in de weer met verf en kwast. Twee van hen schilderen een afbeelding uit een kunstboek na, de derde maakt vrij werk. Een vierde vrouw boetseert met één hand een bloempot. Haar andere hand ligt geklauwd op haar schoot. Zij is halfzijdig verlamd, net als een andere lotgenote hier. "Valt niet mee, hoor", verzucht ze. De vier vrouwen kennen elkaar van de revalidatiekliniek Reade, waar een logopediste hen doorverwees naar hier. Op de werktafel staan spatschermen. Een mannelijke vrijwilliger verleent hand en spandiensten, zoals koffie en thee schenken. Het kost de cursisten enige moeite om te snappen wat de verslaggeefster komt doen. "Mensen met afasie hebben soms ook problemen met begrijpen", had Hanna eerder al uitgelegd. "De woordbibliotheek in hun hoofd is beschadigd geraakt." Maar praten kunnen de deelnemers hier best goed. "In andere groepen zit-

ten mensen die zich slechter of helemaal niet via taal kunnen uitdrukken", weet Hanna. "Dat gevangen zijn in jezelf kan begrijpelijk veel frustraties opleveren." Al snel halen de cursisten hun mobiele telefoon tevoorschijn om trots hun zelfgemaakte kunstwerken te tonen. "Ik kan nu beter schilderen dan voor mijn beroerte", vertelt een vrouw. "Maar ik kon niks toen ik uit mijn coma ontwaakte. De logopediste heeft me weer leren praten." "Ik geniet hier, echt waar", zegt een lotgenote. "We hebben schik. Het is hier gezellig", beaamt de vrouw tegenover haar. "Soms", grapt een ander.

"Ik ben hier altijd op dinsdagmorgen", vertelt kunstenaar Mickey. Een dagdeel per week werkt ze nu ook in de Rietveld met afasiepatiënten die vanwege de pandemie niet meer naar de Brouwersgracht komen. "Het is een fijne afwisseling met het werken in mijn atelier. Mijn cursisten zijn zo creatief. Ik ben echt trots op hen. Ik kreeg al een paar kunstwerken cadeau. Die hebben nu een mooi plekje in mijn atelier".

Wat is afasie?

Afasie is een taalstoornis die ontstaat na niet aangeboren hersenletsel, zoals een beroerte. Het gaat dikwijls gepaard met een halfzijdige verlamming. Mensen met afasie hebben moeite met praten, lezen, schrijven, spreken en/of begrijpen, in wisselende gradaties. Elke afasie is weer anders.

Coördinator Hanna Velthoen

Voordat corona uitbrak, exposeerden de deelnemers geregeld hun werk, bijvoorbeeld in Reade of hier aan de Brouwersgracht. "Tijdens de opening brengen we altijd een toast uit op Marline Fritzius", zegt Hanna met een grote glimlach. "We willen haar niet vergeten."

Inlichtingen:

www.stichtingmarlinefritzius.nl. Inmiddels zijn ook in vijftien andere plaatsen in Nederland afasie-ateliers opgezet, dankzij een donatie van de Marline Fritzius Stichting. Op de onlangs hernieuwde website hebben alle cursisten een eigen pagina met daarop een virtuele expositie van hun kunstwerken.

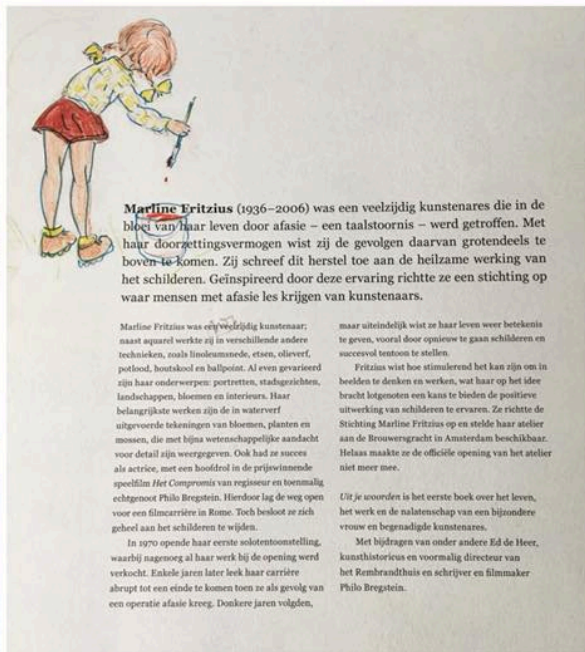

Nieuw logo

In 2020 hebben we ook een nieuw logo voor de stichting laten ontwerpen door onze begeleidende kunstenaar Mickey Philips. We wilden een ontwerp waarin te zien is wat afasie met de hersenen doet, naar een schilderij van een van onze deelnemers. De kleuren corresponderen weer met het kleurenpalet dat voor de website is gebruikt.

Marline Fritzius

De werken van Marline krijgen ook een plek op onze sociale media. Deze zijn ook te zien in boek over Marline dat als eerbetoon in 2018 werd uitgegeven. Nog steeds te koop voor €15,00. Mail info@stichtingmarlinefritzius.nl.

Vooruitblik 2021

Op 2020 kunnen we terugkijken als een historisch en turbulent jaar. Een jaar waarin toch weer prachtige kunstwerken zijn gemaakt die ditmaal vooral tentoon zijn gesteld op onze website en sociale media. Een jaar waarin onze ateliers, ook tijdens de lockdowns, een bijdrage leverden aan het leven van velen die werden getroffen door een akelige aandoening als afasie. Met vertrouwen kijken we uit naar 2021, met nog meer versoepelingen in het verschiet en de expositie De A-Factor, waar enkele kunstenaars van onze stichting een rol in spelen.

Bestuur

Het driekoppige bestuur van de Stichting Marline Fritzius in 2020 wordt gevormd door:

Voorzitter: Harry Moeskops

Secretaris: Jeanette Bos

Penningmeester: Otto Beelaerts van Emmichoven

Voor de verkorte staat van baten en lasten verwijzen we naar het extra jaarverslag 2020 ANBI.